

PHƯƠNG PHÁP HỒI QUY TƯƠNG QUAN TRONG PHÂN TÍCH ẢNH HƯỞNG CỦA CUNG VỀ CẦU MA TUÝ BẮT HỢP PHÁP TẠI VIỆT NAM TRONG THỜI GIAN QUA

Th.s Nguyễn Thị Vân

Cục Phòng chống TNXH - Bộ Lao động - TBXH

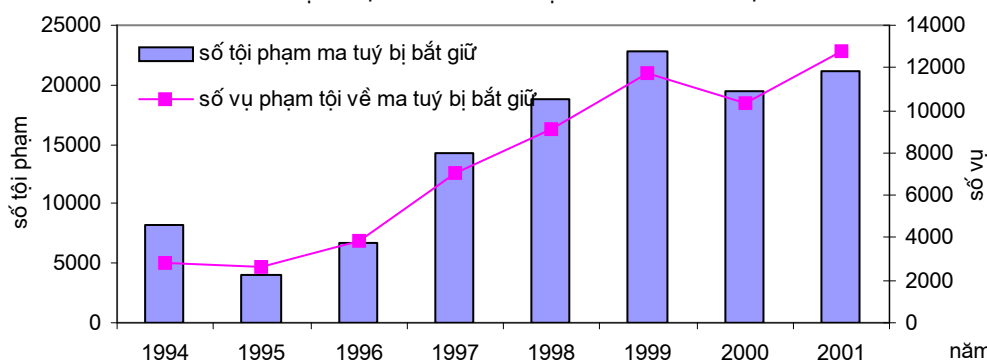
Đệ nạn nghiện ma túy, hay cụ thể hơn là cầu về ma túy chịu sự tác động ảnh hưởng của nhiều nhân tố, trong đó có một nhân tố đặc biệt quan trọng là cung về ma túy. Cung về ma túy được biểu hiện ở số tội phạm hay số vụ phạm tội về ma túy bị bắt giữ. Trên thực tế số đối tượng (hay số vụ) phạm tội về ma túy bị bắt giữ phản ánh đồng thời thành tích của các cơ quan hành pháp và nó cũng là phần nổi của tảng băng lớn về cung ma túy. Theo các chuyên gia của UNDCP thì "số liệu thống

kê về các vụ bị bắt giữ là một chỉ số tương đối tốt để xác định các khuynh hướng buôn lậu vì "... khi ma túy lưu thông nhiều thì khả năng bị bắt giữ cũng sẽ tăng lên, có nghĩa là khi buôn lậu gia tăng thì các vụ bị bắt giữ (và số tội phạm bị bắt giữ) chắc chắn cũng sẽ gia tăng,... cả lý thuyết và kinh nghiệm đều có bằng chứng xác nhận quan điểm này là đúng"⁽¹⁾

Theo số liệu của Bộ Công an, trong các năm từ 1994 đến 2001 số vụ phạm tội về ma túy và số đối tượng tội phạm về ma

túy bị bắt giữ có xu hướng tăng lên hàng năm. Điều đó phản ánh sự gia tăng về cung ma túy.

BIỂU ĐỒ: TÌNH HÌNH TỘI PHẠM VỀ MA TUÝ BỊ BẮT GIỮ GIAI ĐOẠN 1994 - 2001

Năm	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Số tội phạm ma túy bị bắt giữ	8179	3998	6651	14266	18772	22835	19500	21103
Số vụ phạm tội về ma túy bị bắt giữ	2778	2584	3813	7025	9110	11768	10300	12811

Nguồn: Văn phòng Thường trực Phòng chống ma túy - Bộ Công an

Báo cáo sơ kết công tác phòng chống ma túy 6 tháng đầu năm 2002

Vấn đề đặt ra là sự gia tăng về cung đã tác động như thế nào tới sự gia tăng về cầu ma túy (được biểu hiện bằng số người nghiện ma túy) trong những năm qua. Kết quả phân tích hồi quy trên cơ sở số liệu thu thập được qua các năm từ 1994 - 2001 cho thấy:

Quan hệ giữa số người nghiện ma túy có hồ sơ quản lý (Y) với số tội phạm về ma túy bị bắt giữ (X) có thể được biểu diễn qua hàm số:

$$Y = 49.076,523 + 2,036X$$

Kết quả phân tích hồi quy cho thấy có thể chấp nhận tính phù hợp của mô hình. Thống kê Durbin-watson $d = 1,698$. Với $n = 8$, $k = 1$, mức ý nghĩa 5% ta có:

$$d_1 = 0,763; \quad d_u = 1,332$$

$$1,332 = d_u < d = 1,698 < 4 - d_u = 2,668$$

Như vậy có thể chấp nhận giả thiết không có sự tự tương quan.

- Hệ số xác định $r^2 = 0,826$ cho thấy

82,6% sự biến động của số người nghiện ma túy được giải thích bởi đường thẳng hồi quy thực nghiệm (hay số tội phạm về ma túy bị bắt giữ).

- Hệ số tương quan $r = 0,909$ cho thấy một mối liên hệ tuyến tính thuận chiều khá chặt chẽ giữa số NNMT và số tội phạm về ma túy bị bắt giữ qua các năm.

Từ việc phân tích trên cho thấy, rõ ràng trong những năm qua ở nước ta tình hình tệ nạn nghiện ma túy chịu sự tác động rất lớn của cung ma túy. Mối quan hệ này là thuận chiều, bởi vậy để thực hiện mục tiêu đẩy lùi, tiến tới xoá bỏ tệ nạn nghiện ma túy thì một trong những nhiệm vụ trọng tâm là cần tăng cường kiểm soát chặt chẽ nguồn cung ma túy, xử phạt nghiêm các đối tượng tội phạm về ma túy bị bắt giữ để tăng cường tính răn đe, giáo dục của pháp luật về ma túy ■

(1) Văn phòng Kiểm soát ma túy và Phòng chống tội phạm của LHQ - Báo cáo tình hình ma túy thế giới năm 2000, trang 37